

"Ne arzularım ne de korkularım var," dedi Han, "ve rüyalarım ya zihnimin eseridir ya da tesadüflerin."

"Kentler de zihnin veya tesadüfün eseri olduklarına inanırlar," diye yanıtladı Marco Polo, "ancak ne biri ne de diğeri onların duvarlarını ayakta tutmaya yeter. Bir kentin yedi ya da yetmiş yedi harikasından değil, senin ona sorduğun bir soruya verdiği cevaptan zevk alırsın."

"Ya da onun sana sorduğu ve tıpkı Sfenks'in ağzından Thebai'nin yaptığı gibi, seni cevap vermeye mecbur bıraktığı sorudan."

Italo Calvino, Görünmez Kentler

Dünya artık kendi doğal ritminde dönmüyor.

İçinde bulunduğumuz enformasyon, tüketim ve hız çağında doğa da kendi krizlerini hızlandırıyor.

İklim krizleri kentlerimizi her gün yeni sınamalarla baş başa bırakıyor. Aşırı yağışlar, seller ve yükselen sular artık uzak bir geleceğin distopyası değil; bugün kentlerimizin başa çıkmak zorunda olduğu günlük gerçekler.

İnsanlık ve mühendislik, doğanın bu ritmi karşısında hala çok kırılgan.

Ani taşkınlar, yükselen sular ve aşırı iklim olayları kentlerimizi hiç olmadığı kadar savunmasız bırakıyor.

Biz mimarlar ve mühendisler olarak suyu çoğu zaman yapılı çevremizden uzak tutmaya çalıştığımız bir girdi olarak ele algıladık.

Oysa suyla var olmuş pek çok şehir bu yeni iklimsel şoklara hazırlıksız yakalanırken; dünyada bazı kentler, krizin kendisini gündelik bir yaşam pratiğine dönüştürmüş olmanın zorunluluğu içerisinde olup kent ve yaşantılarını doğanın yeni şartlarına uygun hale getirmek için çalışıyor, **Venedik** gibi...

O halde sormalıyız...

Doğal bir su baskını krizi nasıl her gün yeniden kurulan kentsel bir rutine dönüşür?

Suyun istilası tarihi kamusal mekanı ve insan deneyimini saat saat nasıl yeniden şekillendirir?

Mekanın fiziksel olarak daralması
ve sular altında kalması, kentlinin
gündelik eylemlerini, yürüyüş
rotalarını ve sosyal davranışlarını
anlık olarak nasıl dönüŖtürür?

Kriz kimin için bir afet, kimin
için geçici bir mekansal
deneyimdir?

Alınan geçici ve kalıcı su çözümleri, tarihi yapıları çevreyle nasıl bir tektonik ilişki kuruyor?

Sular çekildiğinde geriye kalan kent, sabahki kent ile aynı mıdır?

Islaklık, tuz korozyonu ve yorgunluk mekanın hafızasına nasıl işler?

Enformasyon ve hız çağında,
kenti statik bir müze gibi
"korumak" mümkün müdür;
yoksa asıl koruma, kentin
krizlere adapte olabilme
esnekliği midir?

Sürekli artan turist baskısı ve su krizleri, yerel halkın şehri terk etmesini nasıl hızlandırıyor; Venedik "yaşayan bir kentten" ziyade "deneyimlenen bir dekora" mı dönüşüyor?

NEDEN VENEDİK?

Rotaya Dair Nedenler

Venedik, farklı krizlerin eş zamanlı yaşanması, yoğunluğu ve odağıyla kentin yaşadığı değişimlerin kısa zamanda görülebilirliği özelliğine sahip potansiyelli bir enerji alanıdır.

Odaklandığım araştırma sorularından alabileceğim cevapları son derece katmanlı ve gün saatlerinde kısa zamanda aşırı değişiklikler yaşamasına rağmen şehir korumacı ve durağan yapı tavrına karşın son derece radikal bir hareket düzeylerine ulaşmak zorundadır.

Deneyimle şekillenen mimarlık mühendislik teması kapsamında Venedik eski kentin aksiyonları, yaşantısı ve diğer her türlü hali olduğunu ve kentten alınabilecek öğretilerin anlaşılabilmesi için deneyim edilmesi gereken bir yer olduğunu düşünüyorum.

Sıkıştırılıp küçültülmüş bir kara kutu gelip bizlerin onu açmasını bekliyor....

ACQUA ALTA

Rotaya Dair Nedenler

Acqua Alta, İtalyanca'da "Yüksek Su" anlamına gelir. Venedik'te genellikle sonbahar ve kış aylarında (Kasım-Aralık) yaşanan şiddetli gelgitler ve rüzgarların etkisiyle deniz seviyesinin aniden yükselerek kentin sokaklarını ve meydanlarını sular altında bırakması olayıdır. Çoğu kent için felaket sayılacak bu durum, Venedik için saatlik bir rutindir. Kent buna alışmıştır sular altında kalır ve işlemeye devam eder.

Neden Deneyimlenmeli?

Suyun bedene uyguladığı fiziksel direnci ve sokakta bıraktığı nemli kokuyu fotoğraflardan hissedemezsiniz.

Geniş bir meydanın sular altında kalarak bir anda yok oluşuna yerinde şahit olmak gerekir.

İnsanların kriz anında paniklemek yerine, bu durumu nasıl sıradan bir rutine dönüştürdüğünü ve adımlarının nasıl değiştiğini kendi gözlerinizle görmelisiniz.

San Marco meydanında acqua alta olduğu bir gün hata normalden ne kadar farklılaşacak?
Kentler ve dar yollar nasıl değişecek?

....

PASSERELLE

Rotaya Dair Nedenler

Passerelle, sular yükseldiğinde Venedik sokaklarına ve meydanlarına (örneğin San Marco Meydanı'na) belediye veya yerel halk tarafından alelacele kurulan, yaklaşık diz boyu yüksekliğindeki ahşap yürüme platformlarıdır

MOSE'nin aksine bu sistem suyu dışarıda tutmaya çalışmaz, suyu kabullenir. Kriz (Acqua Alta) başladığında sokağa takılır, kriz bittiğinde sökülüp depoya kaldırılır. Kentsel mekanın ihtiyaca göre anında değişebilen, "sökülüp takılabilir" (esnek) en başarılı kent mobilyası örneğidir.

Neden Deneyimlenmeli?

Geniş bir meydanın bir anda incecik bir yürüyüş yoluna dönüşmesinin yarattığı o daralma ve sıkışma hissini yaşamak gerekir.

Yüzlerce insanın o daracık tahta iskele üzerinde birbirine çarpmadan yürüdüğünü, o zorunlu sirkülasyon koreografisini üzerinde yürüyerek fark etmelisiniz

Krize karşı kurulan geçici ve sökülebilir bir yapının, bütün bir şehrin akışını nasıl tek başına yönettiğini doğrudan kendi adımlarınızla test etmelisiniz.

Sabit yapıli bir çevre için enformel çözümler ne kadar iyi çalışır? Esneklik ve dayanım düşündüğümüzden daha önemli bir tasarım girdisi olabilir mi?

MOSE SİSTEMİ

MOSE, Venedik lagününü denizden ayıran noktalara (denizin dibine) inşa edilmiş devasa, hareketli taşkın bariyeri sistemidir. Uzun yıllar süren ve milyarlarca euroya mal olan bir makro-mühendislik projesidir.

Suyun şehre girmesini engellemek için deniz tabanına yatırılmış devasa sarı kapaklar olarak çalışırlar. Acqua Alta (su yükselmesi) uyarısı verildiğinde, bu kapakların içine hava pompalanır. Kapaklar ayağa kalkarak deniz ile şehir arasına fiziksel bir duvar (kalkan) örer.

Neden Deneyimlenmeli?

İnsanın doğaya karşı ördüğü bu en büyük mühendislik kalkanının devasa ölçeğini ekranlardan kavrayamazsınız.

Milyarlarca euroluk bu sistemin, doğa ile kent arasına çektiği o "yapay sınırı" ve yarattığı izolasyon hissini bizzat gözlemlemek şarttır.

Suyu tamamen dışarıda tutmaya çalışan katı mühendisliğin, çevre adalarla olan ilişkisini ancak lagünün kıyısında durarak anlayabilirsiniz.

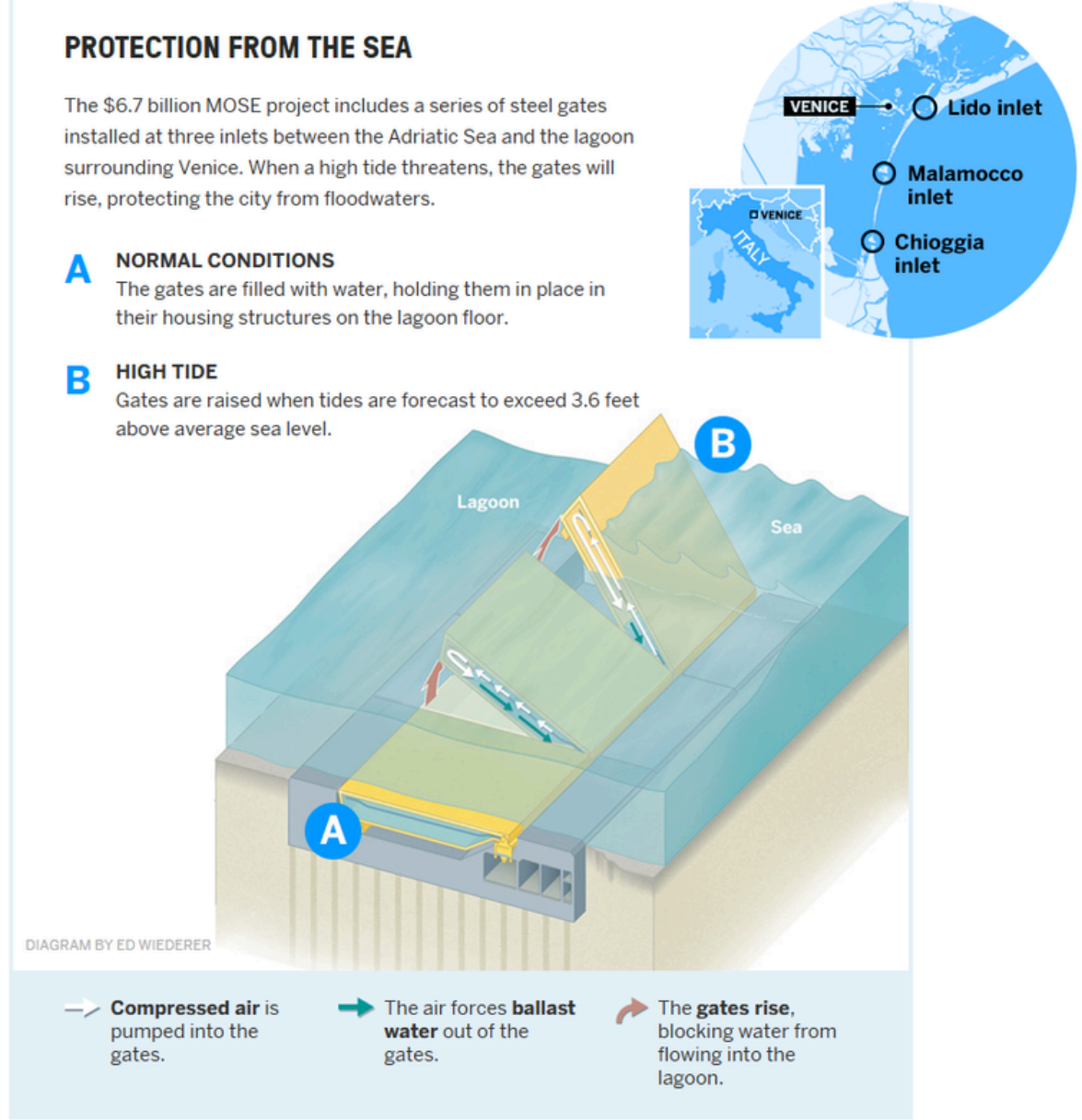
Rotaya Dair Nedenler

PROTECTION FROM THE SEA

The \$6.7 billion MOSE project includes a series of steel gates installed at three inlets between the Adriatic Sea and the lagoon surrounding Venice. When a high tide threatens, the gates will rise, protecting the city from floodwaters.

A NORMAL CONDITIONS
The gates are filled with water, holding them in place in their housing structures on the lagoon floor.

B HIGH TIDE
Gates are raised when tides are forecast to exceed 3.6 feet above average sea level.

<https://www.bu.edu/bostonia/fall14/lessons-from-venice/>

Şehir MOSE sistemi çalışırken nasıl değişiyor?

Mühendislik çözümlerimiz doğa karşısında ne kadar etkili kalabilir?

Kentlerimiz sandığımız kadar dayanıklı mı?

SUYU KABULLENEN MİMARİ VE MALZEME DENEYİMİ

Rotaya Dair Nedenler

Venedik mimarisi suyu dışarıda bırakmak yerine içeri davet eden bir yaklaşıma da sahiptir. Venedik klasik ve modern farklı karışıklıkta olan mimari ve dokunsal ekler ve bu eklerin yaşadıkları çevresel değişimler itibariyle son derece zengindir. Amacım, suyun farklı kategorilere sıkıştırılmış yapılarda ortak bir tasarım girdisi olan suyun bir düşman değil, yapının hafızasını ve kimliğini oluşturan bir aktör olduğunu yerinde okumaktır.

Neden Deneyimlenmeli?

Tuzlu suyun yüzlerce yılda İstria taşında açtığı oyukları ve korozyonu bir hangi fotoğraf hissettiri.

Suyun, Carlo Scarpa'nın tasarladığı basamaklardan içeri süzülürken çıkardığı ritmik yankıyı ve mekana kattığı atmosferik sesi hangi kesitte görüntüde veya plandan anlayabiliriz ki

Malzemenin yaşlanması ve suyun çekildikten sonra şehirde bıraktığı ıslaklık çizgisi ile nem kokusu, ancak o mekanda nefes alınarak kavranabilecek duyuşal bir hafızadır.

Malzeme ile atmosferi tasarlamak nasıl hissedilir?

KENTSEL DÖNÜŞÜM, TURİZM BASKISI VE PSİKOLOJİ

Rotaya Dair Nedenler

Venedik sadece suyun değil; enformasyon çağının, hızın ve aşırı turizmin baskısı altında ezilen, yerel halkın kenti hızla terk ettiği demografik bir kriz alanıdır.

Suyun altındaki bir şehri sadece mimari bir romantizmle değil; gerçek krizlerin kenti nasıl insansızlaştırdığı, "yaşanan bir mekandan" "tüketilen bir dekora" nasıl dönüştürdüğü gerçeğini deneyimlemek istiyorum.

Neden Deneyimlenmeli?

İstatistikler size kentin insansızlaştığını söyleyebilir ancak terk edilmiş, suyu yemiş bir zemin katın sokakta yarattığı o fiziksel melankoliyi yalnızca orada yürürken hissedebilirsiniz.

Sular yükseldiğinde çizmeleriyle selfie çeken eğlenen bir turist ile dükkanını korumaya çalışan yerel esnaf arasındaki o devasa psikolojik zıtlığı aynı anda, canlı canlı görmeniz gerekir.

Bir kentin "yaşayan, organik bir yerleşim yerinden" çıkıp salt "tüketilen, turistik bir dekora" dönüşmesinin sokaklarda yarattığı görünmez gerilimi, ancak o kalabalığın baskısına bizzat maruz kalarak anlayabilirsiniz.

Kentli mi daha çok venedikli yoksa turist mi?

HANGİ GÜN NEREDEYİZ NEDEN NE YAPACAĞIZ

Seyahat Rotası

Seyahat Tarihleri: 17-22 Kasım 2026*

*Şehirin su ve krizler olan ilişkisi deneyimlemek için yapılan bir seyahat olduğu için hava durumları ve çeşitli sebeplerden dolayı tarihleride birkaç günlük esnemeler olabilir. Yeşil pasaport sahibiyim vize sorunun yoktur.

BİRİNCİ GÜN

Şehrin modern ekleri

tren istasyonu

katlı otopark

su otobüsleri ile kanal
turu

şehri genel hatları ile
turlama sokaklarda
dolaşmak

İKİNCİ GÜN

kente dair geziler

bienal parkı

carlo scarpa yapıları

venedik üniversitesi
kampüsü

kentin ünlü ve
modern mimarlık
yapıtları

ÜÇÜNCÜ GÜN

Tarihi Kent

san marco meydanı

eski kiliseler vs.
paladyonun yapıları

şehrin önemli
buluşma noktaları
meydanları köprüleri
vs.

DÖRDÜNCÜ GÜN

Suya karşı MOSE
Projesi ve adalar

şehrin dış kısımlarındaki
su yükselti önlemlerine
bakmak, önlerinde bir şey
olmayan kısımlarda ne
gibi önlemler var vs. gibi

lagünlerin ve adaların
oralara gitmek

genel uzun süreli bir tekne
turu yapmak veya
vapurlara binmek

BEŞİNCİ GÜN

kent içi ve yaşam üzerine

Kent içinde keşif üzerine
rastlantısal dolaşmalar

**“Hiçbir haritada yok;
gerçek yerler zaten hiç
olmaz”**

Moby Dick 12.Bölüm
, Herman Melville

NEYE NEKADAR

Bütçe Planı

ÖDÜYORUZ,

TOPLAM: ~1160 €

ULAŞIM

Uçak Bileti:
İstanbul-Venedik VCE (Gidiş-Dönüş)
220€

Şehir İçi Ulaşım:
Venezia Unica 7 Günlük Sınırsız Vaporetto Kartı
60€

Havalimanı Transferleri:
ACTV Aerobus Çift yön ve Şehre
turist giriş ücretleri
30€

KONAKLAMA

Otel/Hostel
Gecelik Ücret:
(5 Gün 4 Gece, Gecelik Ort.
95€)
350€

YEME-İÇME

Tüm öğünler
(Kahvaltı-öğle-akşam)
(Ortalama Öğün 15€)
200€

ARAŞTIRMA ETKİNLİKLER MÜZELER SERGİLER GALERİLER TEKNE GEZİSİ

~ 70€

ÇIKTILAR İÇİN GEREKLİ ALIŞVERİŞ EKİPMAN ÜCRETLERİ

Seyahat sırası için
gerekli ekipman alımı
(çizme, yağmurluk vb.)
100€

GÜNLÜK HARCAMALAR DİĞER HARCAMALAR ACİL DURUMLAR

Seyahat Sağlık Sigortası
50€

Seyahat Kesintisi Yedek Bütçesi
80€

İtalya Lokal e-SIM
5 Günlük Veri Paketi
20€

ŞEYAHAT ÖNCESİ SIRASI SONRASI

Çalışmalar ve Çıktılar

PLANLARIN VE ÇIKTILAR

ŞEYAHAT ÖNCESİNDE

Seyahatim başlamadan önce Venedik'i salt bir harita üzerinden değil; tarihsel, yazınsal ve mimari metinler üzerinden katmanlı bir kentsel okumaya tabi tutacağım. Elimdeki kitaplar, mimari kuramlar ve teorik kaynaklar aracılığıyla kentin yüzyıllardır suyla kurduğu o karmaşık ilişkinin izini süreceğim. Edebi metinlerin kente dair felsefi tasvirlerinden Carlo Scarpa'nın detay felsefesine ve Venedik'in tarihsel morfolojisine kadar uzanan yoğun bir literatür araştırması yapacağım. Amacım; oraya sıradan bir ziyaretçi gibi değil, ne aradığını bilerek gördüklerini değerlendirebilecek ön hazırlığa be vilgiye sahip olarak gitmektir.

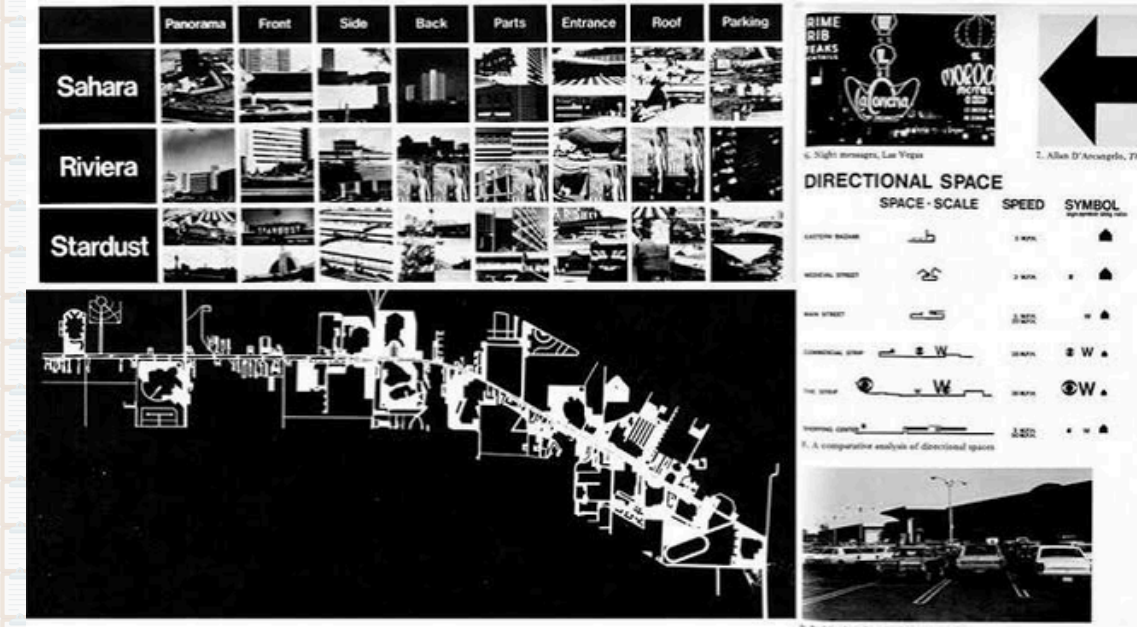
Seyahat Öncesi Başvurduğum Bazı Kaynaklar

Elements of Venice, Giulia Foscari, 2014
Görünmez Kentler, Italo Calvino, 1972
Las Vegas'tan Öğrenmek, Robert Venturi, Denise Scott Brown, Steven Izenour, 1972
Açık Yapı, Umberto Eco, 1962
Şehrin Mimarisi, Aldo Rossi, 1966
Kent İmgesi, Kevin Lynch, 1960
Mimarlık ve Kopuş, Bernard Tschumi, 1994
Notlar ve Karşı Notlar, Eugène Ionesco, 1962
Duran Her Şey Hareket Ediyor, Atilla Yücel, 2019
Şark Seyahati, Le Corbuiser, 1911

.....

....

..

SEYAHAT SIRASINDA

Seyahat boyunca pasif bir gezgin değil, suyun kentsel mekanı ve insan davranışını nasıl dönüştürdüğünün izini süren aktif bir araştırmacı olacağım. 5 günlük saha çalışmam, kriz anındaki hızlı mekansal değişimi farklı araçlarla belgelemeye ve bu deneyimi anlık olarak farklı temsiller ile üretime geçirmek olacak.

Zaman-Katmanlı Gözlem ve Çıktılar

Acqua Alta öncesi sırası ve sonrası farklı hallerindeki aşamalarını bizzat San Marco gibi merkezlerde yaşayacağım. Geniş kamusal boşlukların geçici ahşap platformlarla (passerelle) nasıl daracık sirkülasyon ağlarına dönüştüğünü, kentlinin ve turistin değişen adımlarını, sıkışan yaya akışı gibi veri sonuçlarının ötesinde sebeplerin deneyim ile algılanan çıktılarını farklı temsiller ve sonuçlandırmalar ile görünür kılmayı amaçlıyorum. Su altı kayıtları yapmayı, sular çekildikten sonra kentin yapılarını malzemeleri, kentlinin halini farklı temsillerle kayıt altına alacağım

Çalışmalar ve Çıktılar

Dinamik Sosyal Medya Üretimi

Arkitera takipçilerini araştırmaya anlık olarak dahil etmek amacıyla dijital içerikler üreteceğim. Araştırma sorularım ve konu başlıklarımda ilgilendiğim konularda anlık olarak karşılaştığım öğretileri gösteren çekimler yapıp seyahatim sırasında paylaşacağım. Ayrıca hem turist hem kentl yerliler ile iletişim kurmaya çalışarak farklı bakış açılarının da paylaşılabileceği bir arayüz olarak sosyal medyayı kullanacağım

SEYAHAT SONRASINDA

Venedik seyahatim sona erdiğinde, elde ettiğim verileri pasif bir rapor veya son ürüne dönüştürmek yerine; bu deneyimi ve Venedikten öğrendiklerimi İstanbul'un kentsel gerçekliğiyle çarpıştıracak İstanbul'un krizleri ile örtüşecek **2 günlük uygulamalı bir atölye etkinliğine** dönüştürmek istiyorum. Bu atölye krize adapte olabilen strüktürler yapmak amaçlı bir uygulama çalışması olacaktır.

Bu çıktı sayesinde Arkitera Seyahat Bursu'nun sadece bireysel bir gezi olmaktan çıkmasını, geziyi gerçekleştiren bursiyerin edindiği öğretilerin İstanbul gibi kentlrmizin güncel kriz ve sorunlarını çözmek için kullanıldığı, sponsor olan Arkitera ve Geberit ile entegre, kolektif ve deneyim odaklı bir eğitim laboratuvarına dönüşürüp kuruluşlar ile ülkemizde mimarlık öğrencilerini buluşturmak, öğrenciler ile paylaşmak ilişki kurmak, birlikte düşünmek, tartışmayı ve birlikte üretmeyi amaçlıyorum...

1. Gün (Deneyim Aktarımı, Keşif ve Sürece Başlangıç):

Venedik'te ve atölye öncesinde hazırladığım çıktıların sunulması ve çektiğim videoların gösterimiyle başlayacak. Ardından katılımcılarla birlikte İstanbul'daki seçili sorunlu bölgeye gidilerek, alanın potansiyel krizi ve olası çözüm önerileri üzerinde çalışılacaktır.

Çalışmalar ve Çıktılar

Bağlam ve Mekan: Atölye, İstanbul'da Venedik ile yaşadığı benzer krizleri yaşayan suyla ilişkisi problemlili, aşırı yağışlarda veya lodoslarda taşkın krizleri yaşayan, spesifik bir alana ve mekana odaklanacaktır. (Örneğin; Beşiktaş Meydanı, Rumeli Kavağı veya Boğaz köyleri...)

2. Gün (Tasarım ve Üretim): İkinci günün temel amacı; krizlere ve değişen aşırı koşullara hızlı adaptasyon sağlayabilen, esnek geçici kentsel strüktür veya mobilyalar tasarlamaktır. Bu süreç, katılımcılara farklı özellikteki mekansal kısıtlamalar ve görevler verilerek oyunlaştırılmış, değişen dünya koşullarının kent üzerinde yarattığı kriz sorunlarına cevap verebilmek veya bir deneyim alanı oluşturabilecek bir pavyon gibi seçili bir amaca hizmet edebilen uygulamalı, değişebilen bir mimari üretim pratiği olmasını amaçlıyorum. Tasarım aşamasında öğrencilerden; bizim sağladığımız ileri dönüşüme sokulabilecek atık kentsel buluntuların, düzensiz, organik, ham ahşap yapısal parçaların, düzenli farklı yapısal parçalar ve birleşim elemanı özellikli parçaların ve Geberit, Arkitera veya atölyeye malzeme sponsorluğu sağlayabilecek diğer firmalardan edinilen parçaları da kullanarak bir üretim yapılmasını hedefliyorum. Atölyenin 1:1 ölçekli birebir üretimle katılımcıların ortak oluşturacağı bir üretim mi yoksa kavramsal maket çalışmalarıyla mı sonuçlanacağı gibi kesin uygulama detaylarına ise, bursun ilerleyen süreçlerinde paydaşlarla (Arkitera ve Geberit) yapılacak planlamalar doğrultusunda karar vermeyi öngörüyorum..

BİREYSEL VE DİĞER KATKILAR

Çalışmalar ve Çıktılar

Buradan hedeflediğim kriz anlarında mekanın geçici strüktürlerle nasıl esneklediğini öğrenme pratiği, hem bireysel gelişimime hem de mimarlık ekosistemine somut katkılar sunacaktır. İçinde bulunduğumuz çağda krizler büyüyecek ve hızla artacaktır. Bir mimarlık öğrencisi olarak seyahatimden ve sonrası düzenlemek istediğim atölyede edineceğim katkıyı tariflemek zor. Sonunu ve kişisel çıkarları düşünmeden çalışmaya, üretmeye devam etmek yarının ne getireceğini bilmesek de en büyük katkıların sebebi olacaktır.

Mert
Ömer
Çakmak

TEŞEKKÜRLER

ARKİTERA

Arkitera Seyahat Bursu 2026

GEBERİT

cakmakme21@itu.edu.tr

+90 553 569 73 58

Mimarlığın ve kentsel deneyimin sınırlarını sadece okuyarak değil, yerinde yaşayarak, ıslanarak ve dokunarak anlamama olanak tanıyacak bu araştırma vizyonu için Arkitera Seyahat Bursu 2026'ya ve Geberit'e teşekkürlerimi sunarım.

